

„Prawdziwy stan duchowieństwa w Polsce” - nowy nabytek Działu Zbiorów Specjalnych

Kolekcja starodruków Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu powiększyła się o kolejne calisiana. Tym razem jest to „Prawdziwy stan duchowieństwa w Polsce” [!] wydany w naszym mieście w drukarni Jego Królewskiej Mości i Rzeczypospolitej w 1777 r.

Autorem dzieła jest Wojciech Józef Skarszewski herbu Leszczyc (1743-1827), biskup diecezjalny chełmski (1791-1805), biskup diecezjalny lubelski (1805-1824), arcybiskup metropolita warszawski i prymas Królestwa Polskiego (1824-1827), pisarz wielki koronny, podkanclerzy koronny. Podczas sejmiku grodzieńskiego (1793) agitował za ratyfikacją traktatów rozbiorowych. W czasie insurekcji kościuszkowskiej aresztowany i skazany na karę śmierci, której uniknął m.in. dzięki osobistej interwencji nuncjusza papieskiego Laurentiusa Litty.

W Kaliszu ogłosił drukiem „Uwagi polityczne imieniem stanu duchownego do zbioru praw polskich podane” (I wydanie - 1778, II wydanie - 1783), a także „Prawdziwy stan duchowieństwa w Polsce” (I wydanie - 1776 Warszawa, II wydanie 1777 - Kalisz), w którym w ośmiu rozdziałach broni interesów kleru odpowiadając tym samym na zarzuty formułowane przez kasztelana łukowskiego Jacka Jezierskiego domagającego się m.in. przekazania części synekur i nadmiernych dochodów kościelnych na utrzymanie wojska, a także zrównania uposażeń plebanów i wyznaczenia pensji wikariuszom.

Wnosząc po stanie zachowania możemy stwierdzić, iż egzemplarz nigdy nie został oprawiony, zachowała się tylko tylna wyklejka, przednią prawdopodobnie wycięto.

Na karcie tytułowej widnieje ciekawa odręczna notatka wykonana ręką ks. Marcina Sobockiego, proboszcza pogorzelskiego (od 1770), dziekana koźmińskiego (od 1783), który miał zwyczaj sygnowania swoich książek podpisem z podaniem funkcji wówczas przez siebie pełnionej.

Jest to 249. starodruk znajdujący się w zbiorach specjalnych biblioteki miejskiej.